

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัญหาการดำเนินงานโครงการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานโครงการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ตามการรับรู้ของครูอนามัยโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 300 โรงเรียน (จากภาคผนวก ค) ในเขตอำเภอที่มีปัญหาการขาดสารไอโอดีนในช่วงร้อยละ 5-10 มี 14 อำเภอ ได้แก่ อำเภอศรีเมืองใหม่ กิ่งอำเภอนาดาก อำเภอดงหลวง อำเภอเมืองตามลับ อำเภอตระการพืชผล อำเภอเขมราฐ อำเภอโขงเจียม อำเภอสิรินธร อำเภอบุญศรี อำเภอโขงเจียม กิ่งอำเภอนาเขี้ยว อำเภอสำโรง กิ่งอำเภอเหล่าเสือโก้ก และ อำเภอกุฉินารายณ์ ซึ่งมีครูผู้รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จำนวนทั้งหมด 614 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 หาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนในพื้นที่ 14 อำเภอ ที่มีปัญหาการขาดสารไอโอดีนจากโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมด 614 โรงเรียน ด้วยวิธีการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1967 อ้างถึงใน ทวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2536)

$$\text{โดยใช้สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ

$$\begin{aligned}
 n &= \text{กลุ่มตัวอย่างที่พอดี} \\
 N &= \text{ประชากร} \\
 e &= \text{ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05} \\
 n &= \frac{614}{1 + 614(0.05)^2} \\
 &= 242.209 \\
 &= 243
 \end{aligned}$$

คำนวณได้กลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุด 243 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูผู้รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 300 คน

ขั้นที่ 2 หาขนาดตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแต่ละแห่ง โดยนำจำนวนประชากรทั้งหมดมาเทียบหาอัตราส่วนตามสูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอ} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนโรงเรียนในอำเภอนั้น}}{\text{ประชากรทั้งหมด}}$$

จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ดังแสดงในตารางที่ 2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูผู้รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน
ในเขตอำเภอที่มีปัญหาการขาดสารไอโอดีนในช่วงร้อยละ 5-10
ของจังหวัดอุบลราชธานี

ลำดับที่	อำเภอ	โรงเรียนทั้งหมด (จำนวนครูอนามัยโรงเรียน)	จำนวนครูอนามัยโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
1.	ศรีเมืองใหม่	54	26
2.	นาตาล	23	11
3.	ตาลชุม	22	11
4.	ม่วงสามสิบ	69	34
5.	ตระการพืชผล	92	45
6.	เขมราฐ	40	20
7.	โขงเจียม	29	14
8.	สิรินธร	32	16
9.	บุณฑริก	52	25
10.	เขื่องใน	78	38
11.	นาเยีย	14	7
12.	สำโรง	54	26
13.	เหล่าเสือโก้ก	26	13
14.	กุศขาวปูน	29	14
รวม		614	300

หารายชื่อโรงเรียนโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการ
จับสลากเพื่อหากกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน ได้
จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ปัญหาการดำเนินงานโครงการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และเติมข้อความ

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานโครงการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนในโรงเรียนประถมศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และเติมข้อความ

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานโครงการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนในโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับด้านการวางแผน ด้านวิธีการจัดดำเนินงาน ด้านสถานที่ อุปกรณ์ตั้งอำนวยความสะดวก และด้านการติดตามและประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการฯ ในแต่ละด้าน ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิดให้เติมข้อความในช่องว่าง เพื่อนำข้อมูลในส่วนนี้มาประกอบการอภิปรายผล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีลำดับการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารโครงการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนของกระทรวงสาธารณสุข และเอกสารโครงการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนในโรงเรียนประถมศึกษา ที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีจัดทำขึ้น

2. ศึกษา วารสาร หนังสือ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีน รวมทั้งสอบถามข้อคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์ในการจัดดำเนินงานโครงการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนในโรงเรียนประถมศึกษา

3. นำข้อมูลที่ศึกษามาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานโครงการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนในโรงเรียนประถมศึกษา
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไข แล้วนำมาปรับปรุง
5. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดดำเนินงานโครงการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 7 ท่าน พิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข
6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำ และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำไปทดลองใช้
7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูอนามัยโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอที่มีปัญหาการขาดสารไอโอดีน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
8. นำแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด มาหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส พี ซี (SPSS/PC) เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบัก (Cronbach-Alpha) ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.97
9. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
2. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ออกหนังสือให้การสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และครูใหญ่/อาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด เพื่อแจ้งให้ทราบและอนุญาตให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. นำหนังสือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีพร้อมกับแบบสอบถามไปส่งให้ผู้ตอบแบบสอบถาม คือครูอนามัยโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 1 คน รวม 300 คน

4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 278 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.66

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติและแปลผลดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ผู้วิจัยนำมาแจกแจงความถี่ของคำตอบ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง และความเรียง

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานโครงการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ของคำตอบ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานโครงการควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยกาหนด ดังนี้

3.1 กำหนดค่าของคะแนนเป็น 4 ระดับ

4 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุด

3 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับ มาก

2 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับ น้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหาเลย

3.2 เมื่อได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) แล้วนำมาเทียบระดับของปัญหาโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีปัญหามาก

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา

3.3 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของค่าตอบเป็นรายชื่อ และสรุปเป็น
รายด้าน

3.4 สรุปปัญหาการดำเนินงานโครงการควบคุมและป้องกันโรคขาดสาร
ไอโอดีนในโรงเรียนประถมศึกษา นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้
โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส พีซี (SPSS/PC Statistical Package for the Social Sciences
Personal Computer)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย